

Mikkjal Helmsdals dimissionstale

Taler

Mikkjal Niels Helmsdal
Rektor på Fjerritslev Gymnasium

Dato

26. juni 2025

Sted

Fjerritslev Gymnasium

1 Kære studenter-årgang 2025

5 Hjerteligt tillykke med jeres eksamener og jeres huer – med alle tre farver huebånd røde, lyseblå og mørkeblå for henholdsvis stx, hf og hhx.

I er skønne og festlige at se på i dag. Det er dejligt at se jeres glæde ved at være nået hertil og lige så dejligt at se stoltheden lyse ud af ansigterne på jeres familier
10 og pårørende.

Det er nu 14 år siden, at Fjerritslev Gymnasium udvidede sin virksomhed fra at være et rent stx-gymnasium til også at omfatte hf og – i samarbejde med EUC Nordvest – hhx. Og tiden har vist, at det var en rigtig beslutning, der blev
15 truffet dengang.

Den brede palette af uddannelser, vi i dag har her på skolen, skaber rummelighed og spændende dynamikker. Vi er meget glade for de faglige møder og kombinationer, der opstår i dette unikke uddannelsesmiljø, som vi sammen
20 har skabt på dette sted, hvor unge med forskellige faglige og personlige interesser mødes under ét og samme tag. Mødet med andre uddannelser og vinkler på verden end ens egen er med til at udvide hver enkelt elevs horisont.

Uanset hvilken af de tre uddannelser her på stedet, I får eksamensbevis på her i
25 eftermiddag, så har hver og én af jer gjort en kæmpestor indsats for at nå frem til dette mål.

Og nu er det endelig blevet jeres dag. Vi er samlet her for at fejre jer og de resultater, som I hver især har opnået efter henholdsvis tre og to års hårdt
30

arbejde. I dag er det jer, der er centrum for alle vores andres opmærksomhed.

Om lidt vil I få overrakt beviset for, at I har bestået jeres eksamen og er klar til at lægge Fjerritslev Gymnasium bag jer og begynde på det næste kapitel i jeres liv.

35 Jeg håber, at I tager mange positive minder med jer herfra og jeg håber, at I forlader os med en følelse af at have fået nogle nyttige ting med i bagagen til jeres videre rejse ud i livet og ud i verden.

Her ved tærsklen til fremtiden efter gymnasiet har de fleste af jer nok planlagt at
40 tage et eller et par års pause fra skolegangen og give jer selv tid til og mulighed for at få nogle oplevelser med i rygsækken, inden I går i gang med en uddannelse og en karriere.

Som rektor er det hvert år en spændende udfordring ved denne skelsættende
45 lejlighed at prøve at tilføje et sidste lille guldkorn til den dannelses- og lærdomsbagage, I tager med jer her fra Fjerritslev Gymnasium.

Når jeg i ugerne op til dimissionen, begynder at forberede min dimissionstale, starter jeg som regel med at tænke over oplevelser, der har inspireret mig i det
50 forgangne år: Steder jeg har været. Mennesker, jeg har mødt. Bøger, jeg har læst. Kunstværker, der har berørt mig.

En ung kunstner, som jeg for nylig har opdaget, og som både har inspireret og moret mig, er den svenske maler og grafiker Daniel Leo. Han har en helt særlig
55 stil i sine malerier og grafiske værker, hvor han gengiver kendte figurer fra tegneserier og film og kombinerer dem med finurlige tekster, som han selv finder på.

Kombinationen giver ofte både figuren og teksten en uventet drejning, som
60 bevirker, at man ikke kan lade være med at reflektere og tænke over værkerne. Figuren og teksten er ofte hver især ikke særligt betydningsfulde. Men når de sættes sammen, skaber helheden et refleksionsrum med dybde og perspektiver.

For eksempel værket "Always be", som viser et billede af Batman – ved siden af
65 teksten: Always be yourself/Unless you can be Batman/Then always be Batman. Vær altid dig selv/Medmindre du kan være Batman/Så vær altid Batman.

70 Det værk kunne jeg ikke få ud af mit hoved igen, efter jeg havde set det første gang.

Så derfor, kære studenter, er ”Always be” blevet omdrejningspunktet for min tale til jer i år.

75

Er Daniel Leo bare ude på at lave sjov med dette værk? Eller har han et seriøst budskab? Mit svar er: Der er helt klart både humor og dyb seriøsitet i dette værk.

Hvad vil det sige at være sig selv? Hvad vil det sige at være Batman?

80

Batmans hjemby er Gotham City. I historierne om Batman danner Gotham City et kaotisk og uforudsigeligt univers, og ligner i den henseende meget vores egen verden af i dag.

85 Den verden, som I nu skal begive jer udi.

Der er krig i Europa, og der er flere væbnede konflikter i verden, end nogensinde siden anden verdenskrig. Demokratiet er under pres i store dele af den vestlige verden, og det internationale samfund er blevet trukket ind i en handelskrig, som truer den økonomiske stabilitet i Europa og på resten af kloden.

90

Værdier, samfundsregler og traditioner er under pres. Det bliver dag for dag, ligesom i Gotham City, sværere at skelne imellem rigtigt og forkert, sandt og falsk, og hvem der er ”de gode”, og hvem der er ”de onde”. Kendsgerninger og fakta bliver gjort ligegyldige af magthavere og pengemennesker. Når fakta ikke passer ind i deres interesser, er de bare ”grimme og kedelige menneskers meninger.”

95

Samtidig er ny teknologi ved at vende op på ned på det moderne menneskes arbejdsliv. Rigtigt mange erhverv er allerede nu grundigt ”disruptede”, dvs. har fået grundlæggende ændret deres forudsætninger. Brancher og professioner, som vi for så kort tid siden, som dengang I startede i gymnasiet, anså som sikre sats på fremtiden, er fundamentalt ændret de seneste 3 år og må se store dele af deres arbejdsopgaver overtaget af kunstig intelligens. AI udfører allerede nu væsentlige opgaver fra så forskellige faggrupper som revisorer, jurister, ingeniører, arkitekter, læger, journalister og manuskriptforfattere.

100

105

110 Den kunstige intelligens påvirker også vores daglige liv og vores muligheder for at se forskel på sandt og falsk. Billeder og video af høj kvalitet kan nu genereres kunstigt med almindeligt tilgængelig software, og alle kan fremstille fuldstændig overbevisende videosekvenser eller reels, der viser virkelige mennesker i situationer, der aldrig har fundet sted i virkeligheden.

115 Det er en urolig, kompleks og foranderlig tid, der ligger forude for os alle sammen, men især for jer, der er unge og står ved begyndelsen af jeres voksne liv.

I løbet af jeres tid her på skolen har vi bestræbt os på at nære, støtte og opmuntre en faglig og personlig udvikling hos hver enkelt af jer. Vi har forsøgt at motivere 120 jer til at erhverve og opdyrke dannelse, kritisk sans og vel forankrede demokratiske og menneskelige værdier. For det får I brug for, når I skal navigere i den virkelighed, som fremtiden byder jer.

Når jeres sabbatår er gået og pausen fra uddannelse engang i fremtiden er 125 overstået, ligger mange vigtige valg foran jer. Valg som vil forme, hvem I bliver til som mennesker på det personlige, medmenneskelige og professionelle plan.

Og hvad vil så være de rigtige valg for jer – hvordan vælger I, så I kommer til at beskæftige jer med noget, der giver jeres liv mening og fylde, og så I hver især 130 bliver det menneske, I gerne vil være?

Det er vigtigt ikke at stirre jer blinde på hvert enkelt valg og lade dets betydning overskygge hele jeres udsyn til fremtiden. Det er altid muligt at vælge om og at vælge anderledes længere fremme i livet. Valg af uddannelse er et godt eksempel. 135 Jeg vil vove at påstå på, at mindst to tredjedele af os voksne, der er til stede her i dag, beskæftiger os med noget andet end det, vi oprindeligt uddannede os til. Det gælder også mig selv. Det betyder ikke, at den uddannelse, vi tog, dengang vi var unge, var spildt. Den gav os kundskaber og færdigheder med på vejen og udviklede os som mennesker, så vi nåede det sted hen, hvor vi bedst kunne 140 udfolde vores potentiale.

Vores valg er ikke nødvendigvis hver især betydningsfulde. Det er ikke det enkelte valg, men retningen og den værdimæssige substans i den række af valg, vi træffer i livet, der er afgørende for, hvem og hvad vi bliver til.

145 I en kompleks og omskiftelig verden er det derfor vigtigt at finde sit personlige

indre kompas. Det betyder grundlæggende at finde og bevidstgøre sig selv om de værdier, der betyder mest for én.

150

At finde sine egne værdier er en dybt personlig proces. Det handler om at lytte til sin omverden og mærke efter, hvad der giver genklang i en selv. Det handler om at lytte til sig selv, forstå hvad der virkelig betyder noget for en, og stå fast ved disse værdier, selv når det er svært. Vores personlige værdier er kompasset, der guider os gennem de valg og udfordringer, vi møder i livet. De vejleder os, så vi kan træffe beslutninger, der stemmer overens med vores inderste overbevisninger og mål.

155

En af vejene til at finde og styrke vores værdier er at identificere forbilleder, der inspirerer os og viser os, hvad der er muligt, hvad der rigtigt og hvad er efterstræbelsesværd, og som gennem sine handlinger personificerer menneskelige egenskaber og værdier, vi kan se os selv i.

160

Og her sætter Daniel Leo så Batman ind som en repræsentant for alle rollemodeller – rollemodeller af alle nationaliteter, alle køn, og fra alle sociale og kulturelle baggrunde.

165

På det konkrete plan er en Batman en rig, intelligent, stærk og privilegeret mand, der vælger at bruge sin rigdom, sin styrke og sine særlige evner og talenter til at hjælpe de svage og forsvarsløse i samfundet, og at bekæmpe det onde.

170

På det symbolske plan er Batman – i dette værk – et menneske, der repræsenterer essensen af positive idealer og værdier uden for os selv, som vi kan tage til os og gøre til vores egne.

175

"Always be yourself/Unless you can be Batman/Then always be Batman" er en metafor, et billede på, at vi skaber os selv og vores identitet som mennesker gennem de forbilleder, vi finder omkring os. I vores forbilleder ser vi den konkrete udformning af de værdier, vi ser op til og ønsker at gøre til vores egne. På den måde bliver *Always be yourself* og *Always be Batman* to sider af samme sag.

180

Og i denne sammenhæng er Batman ikke Batman, men en prototype på alle positive forbilleder.

185

Hvis vi ville blive i tegneserie og film-universet kunne forbillederne også være Wonder Woman, Hermione Granger, Harry Potter, Superman eller Katniss fra Hungergames. Meget forskellige karakterer, der udviser mod,
190 medmenneskelighed, handlekraft og som hver især agerer ud fra et klart værdigrundlag.

Der er selvfølgelig en risiko for at ramme ved siden af, og komme til at vælge uheldige forbilleder.

195 En god måde at teste de værdier, man aflæser hos sine potentielle forbilleder, er at holde dem op mod to værdisætninger, som danner fundamentet for den vestlige verdens grundlæggende demokratiske og etiske værdier:

200 Vær mod andre, som du vil, at de skal være mod dig.
Handl altid, som du vil ønske, at alle andre mennesker handler.

205 Dermed er jeg nået frem til de afsluttende ord i min sidste tale til jer i egenskab af jeres rektor:

210 *Always be yourself/*

Unless you can be Batman or Wonderwoman or your dad or your mum, or your
215 *grand dad or your grand mum or whoever you think is the best person in the world/*

Then always be Batman or Wonderwoman or your dad or your mum, or your
220 *grand dad or your grand mum or whoever you think is the best person in the world*

Jeg håber, at I tager gode minder med jer her fra FG, og jeg håber, at I af og til i de kommende år vil tænke på os med glæde og med varme følelser.

230 I aften tager vi endelig afsked med hinanden, når vi fejrer jer ved
dimissionsmiddagen. Og vi her på skolen, ledelse, lærere og øvrige ansatte på FG
vil føle både glæde og vemod, når vi sidst på aftenen ser jer tage de sidste skridt
væk fra Fjerritslev Gymnasium og ud i fremtiden.

235 På vegne af alle os, der arbejder her på skolen, vil jeg – endnu en gang – ønske jer
alle hjerteligt tillykke med jeres eksamen, og jeg kan hermed dimittere jer som
stx- hf- og hhx-studenter fra Fjerritslev Gymnasium 2025

Kilde

Manuskript modtaget af taler og udgivet af Danske Taler med tilladelse fra taler.

240

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Translokations-/dimissionstale

245

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/mikkjal-helmsdals-dimissionstale-2025>

250

255

260